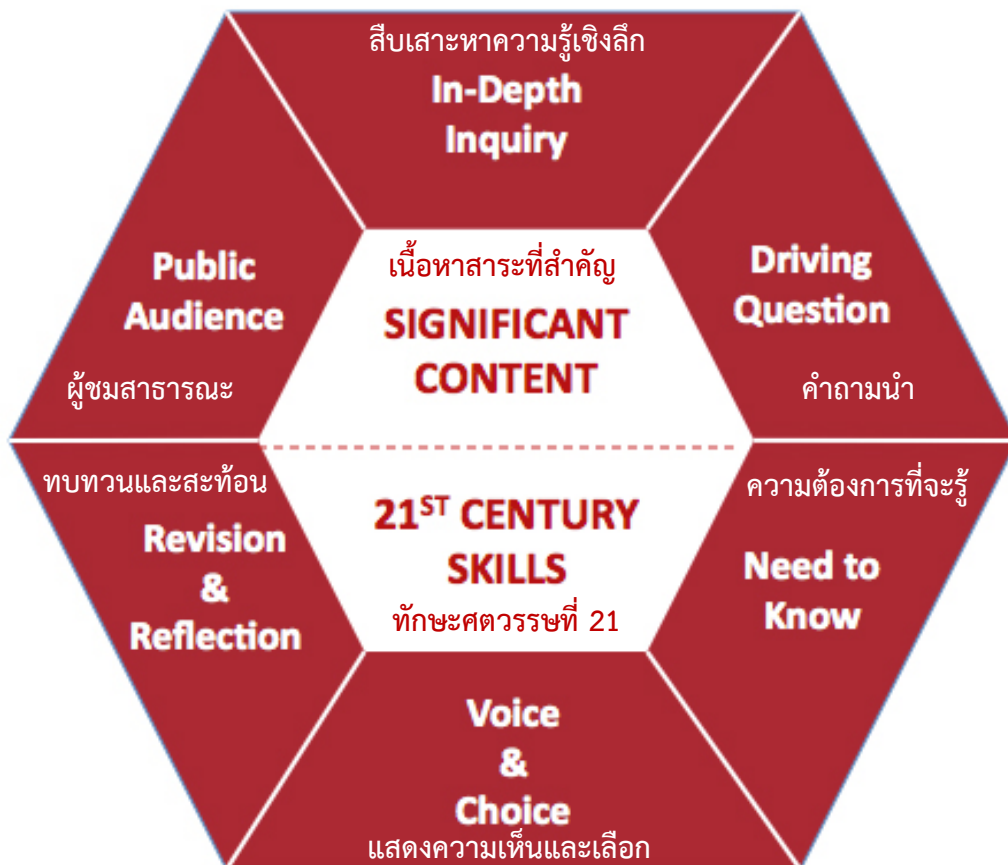

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ (Project-Based Learning) คืออะไร

แปลและเรียบเรียง โดย ดร.อภิวันค์ กู้ตลาต และ ดร.เทพกัญญา พรหมขัติแก้ว
สาขาปฐมวัย สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ (Project-Based Learning หรือ PBL) นักเรียนจะได้ใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้อย่างลุ่มลึก เพื่อดำเนินการค้นหาคำตอบของสิ่งที่ต้องการเรียนรู้และตอบปัญหาที่ซับซ้อนหรือท้าทาย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการนี้ นักเรียนมีสิทธิ์ออกเสียงและสามารถเลือกสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ โดยทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ขณะที่ครูจะต้องมีการวางแผนการจัดการและการวัดและประเมินผลโครงการอย่างถูกต้องแม่นยำและรอบคอบเพื่อช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระและฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 อาทิ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การสื่อสาร และการคิดวิพากษ์ และให้นักเรียนได้สร้างสรรค์ผลงานและมีการนำเสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพและเป็นไปตามสภาพจริง

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงงานที่มีประสิทธิภาพ มีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

- มีความมุ่งหมายที่จะสอนเนื้อหาสาระที่สำคัญ เป้าหมายของการเรียนรู้ของนักเรียน คือ ให้นักเรียนได้เรียนรู้แนวคิดหลักที่ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ของสาระการเรียนรู้วิชาต่างๆ
- พัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 โดยเน้นการคิดวิพากษ์ การแก้ปัญหา ความร่วมมือร่วมใจ และการสื่อสารในรูปแบบที่หลากหลาย ในการตอบคำถามนำ (Driving Question) และสร้างสรรค์งานที่มีคุณภาพสูง นักเรียนต้องลงมือทำมากกว่าการท่องจำข้อมูล นักเรียนต้องใช้ทักษะการคิดขั้นสูงและเรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นทีม ในขณะที่ทำการสื่อสาร นักเรียนต้องรับฟังผู้อื่นและถ่ายทอดความคิดของนักเรียนให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจน อีกทั้งนักเรียนยังต้องสามารถอ่านข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้ รวมทั้งสามารถเขียนหรืออธิบายผ่านวิธีการที่หลากหลายได้อย่างชัดเจนและทำการนำเสนอได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะความสามารถและอุปนิสัยในการคิดดังกล่าวนี้ถูกเรียกว่า ทักษะศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นเป็นทักษะที่นักเรียนจำเป็นต้องมีสำหรับการทำงานในศตวรรษที่ 21 ให้ประสบความสำเร็จ
- ต้องใช้การสืบเสาะหาความรู้เป็นกระบวนการในการเรียนรู้และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ นักเรียนถามคำถาม ค้นหาคำตอบและลงข้อสรุป ซึ่งทำให้เกิดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ในเชิงความคิด การตีความหมาย หรือการได้ชิ้นงาน
- เป็นการเรียนรู้ที่ดำเนินการภายใต้คำถามนำ (Driving Question) ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด และเป็นตัวกำหนดขอบเขตประเด็น ข้อโต้แย้ง ความท้าทายหรือปัญหาที่สำคัญ เพื่อทำให้งานและการเรียนรู้ของนักเรียนมีจุดมุ่งหมายและลุ่มลึก
- สร้างความตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้เนื้อหาและทักษะที่จำเป็น ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงงานมีการจัดลำดับของกระบวนการเรียนรู้ที่ต่างจากการเรียนรู้แบบดั้งเดิม นั่นคือ ในหน่วยการเรียนรู้ทั่วไปที่มีการทำโครงงานเพิ่มเข้ามาท้ายหน่วย จะเริ่มจากการนำเสนอความรู้และแนวคิดให้แก่ นักเรียนก่อน จากนั้นจึงให้โอกาสนักเรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ แต่ในทางกลับกัน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงงาน นั้นจะเริ่มต้นด้วยการเห็นผลผลิตหรือการนำเสนอผลงานปลายทาง ซึ่งจะช่วยสร้างบริบทและเหตุผลในการเรียนรู้และทำความเข้าใจข้อมูลและแนวคิดต่างๆ
- เปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและเลือก นักเรียนจะได้เรียนรู้ที่จะทำงานด้วยตนเอง และแสดงความรับผิดชอบเมื่อตนเองเลือกศึกษาสิ่งที่สนใจ การที่นักเรียนได้มีโอกาสเลือกสิ่งที่ต้องการศึกษาและแสดงออกถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเพิ่มการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของนักเรียน
- มีกระบวนการทบทวนและสะท้อนกลับ นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะให้และรับการเสนอแนะและความคิดเห็น เพื่อพัฒนาคุณภาพของผลงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นมา และมีคำถามที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทบทวนความคิดถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ว่ามีอะไรบ้างและมีกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างไร
- ผู้ชมสาธารณะเข้ามามีส่วนร่วม นักเรียนนำเสนองานที่ได้ศึกษาให้แก่ผู้อื่นนอกเหนือไปจากเพื่อนร่วมชั้น และครู ทั้งการนำเสนอโดยตัวบุคคลหรือผ่านสื่อออนไลน์ ซึ่งกระบวนการนี้เป็นการส่งเสริมกระตุ้นให้นักเรียนพยายามทำงานออกมาอย่างมีคุณภาพและทำโครงงานให้มีความถูกต้องน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น

ถ้าเราให้ความสำคัญกับการก้าวเข้าสู่เป้าหมายทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงงานจะต้องเป็นหลักสำคัญในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้โครงงานเป็นกรอบหลักสูตร ซึ่งแตกต่างจากการทำโครงงานสั้น ๆ หรือกิจกรรมเพิ่มเติมในการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงงานจึงเปรียบเหมือนอาหารจานหลักไม่ใช่ของหวาน (PBL is, “The Main Course, not Dessert”)

แปลจาก What is PBL? โดย Buck Institute for Education (BIE)

ที่มา http://www.bie.org/about/what_is_pbl